
Praktiserende spesialisters landsforening feirer 40 år

AKTUELT I FORENINGEN

STIG KRINGEN

stig.kringen@legeforeningen.no

Samfunnspolitisk avdeling

Yrkesforeningen har en innholdsrik historie å se tilbake på. Den siste tiden har også Covid-19-pandemien ført til nye måter å jobbe på for de privatpraktiserende spesialistene.

IMPONERT: – Flere av medlemmene våre greide å omstille seg hurtig under Covid-19-pandemien. Det imponerte meg, sier leder av PSL, Frøydis Olafsen. FOTO: Thomas B. Eckhoff

Praktiserende spesialisters landsforening (PSL) skulle egentlig feiret 40-årsdagen med et jubileumsmøte i Bergen. På grunn av pandemien er imidlertid dette utsatt til august 2021.

– Selv om bursdagsfeiringen er satt på vent, holdt foreningen nylig sitt første digitale årsmøte som absolutt ble vellykket, sier leder Frøydis Olafsen, som også er medlem i Legeforeningens sentralstyre.

PSL organiserer legespesialister utenfor institusjon. Brorparten av foreningens medlemmer er avtalespesialister. De representerer de aller fleste spesialiteter og den største gruppen er psykiatere. Per 18. september 2020 har PSL 1598 medlemmer.

– Vi har hatt en jevn økning av medlemmer, og vi har også fått flere nye medlemmer under den pågående pandemien. Det er positivt, sier Olafsen.

Hun forteller at foreningen jobber for å utvikle avtalespesialistordningen, både med hensyn til å øke antall hjemler, men også for at den i enda større grad skal bli en integrert del av spesialisthelsetjenesten. I tillegg er PSL opptatt av at praktiserende spesialister skal ha et godt omdømme, og jobber for kvalitet i alle ledd, til det beste for pasientene.

Utfordrende periode

PSL-lederen er imponert over omstillingsevnen og pågangsmotet som medlemmene har vist under Covid-19-pandemien. Det har vært en krevende periode med nedskalering av aktivitet, og helseforetakene har måttet prioritere hardt hvilke pasienter som har fått behandling.

- I tillegg avbestilte pasientene selv konsultasjonene. Dette fikk store konsekvenser for mange privatpraktiserende spesialister siden normaltariffen er et aktivitetsbasert system. Mange fikk dramatisk nedgang i inntjening og måtte permittere personale. Flere greide likevel å omstille seg. Det imponerte meg, sier Olafsen og forklarer videre:
 - Å skaffe smittevernutstyr til tross for at det var et knapphetsgode, er et eksempel. Mange avtalespesialister tok også i bruk video- og telefonkonsultasjoner.
-

PSL blir til

Praktiserende spesialisters landsforening ble dannet i kjølvannet av Nyhus-utvalgets innstilling om legetjenester utenfor sykehus, som kom i 1979. Ettersom innstillingen utelot praktiserende spesialister, fant øre-nese-hals-legen Reidar S. Thomassen ut at spesialistene trengte en samlet stemme. Stiftelsesmøtet ble holdt i Bergen i september 1979, og foreningen ble formelt opprettet 7. juni 1980. Thomassen var første formann.

Truls Disen var leder i perioden 1992–98 og er æresmedlem i PSL. Han forteller at i etableringsfasen på 80-tallet var det viktig for PSL å bli sett og akseptert som yrkesforening. I 1986 tok Roy Magnus Løken over som leder, og i 1991 startet han opp Legekunsten, et medlemsblad og tidsskrift for praktisk spesialistlegetjeneste. Dette tiåret delte ofte foreningen ut Legekunsten til både politikere og sentrale helsearbeidere – for å få økt påvirkning.

- På begynnelsen av 90-tallet var Norge i en lavkonjunktur, og PSL måtte tåle reduserte takster i normaltariffen. Noe senere ble muligheten for å benytte normaltariffen innskrenket. De fleste avtalespesialister som hadde levd uten driftstilskudd ble tatt inn i varmen og fikk nå tilskudd. De som ikke fikk tilskudd kalte seg LUT, leger uten tilskudd, forteller Disen.
-

Vurderte medlemskapet

På tampen av 90-tallet møtte PSL motgang i tarifforhandlingene. Disen forteller at de opplevde det som at Legeforeningens president og allmennpraktikerne gikk sammen imot avtalespesialistenes andel i forhandlingene.

– Dette førte til at jeg mente at det var på tide for PSL å vurdere vårt medlemskap i Legeforeningen. Av den grunn møtte presidenten og visepresidenten opp på PSLs generalforsamling i Bodø det året. Gemyttene ble tonet ned og ingen utmeldelse av Legeforeningen fant sted. Dette var ment for å få folk på banen, forklarer Disen.

Ett nytt årtusen

Ved årtusenskiftet var medlemstallet i PSL over 1100. I 2003 ble seniorpolitikk innført, samtidig som restriksjonene ved salg av praksis ble fjernet. I dag kan avtalespesialister selge et «going concern» og få noe igjen for alt man har bygget gjennom en lang praksistid. Driftstilskuddet er aldri gjenstand for salg.

Etter årtusenskiftet har foreningen blant annet jobbet med tilknytning til Norsk Helsenett, rammevilkårene til avtalespesialistene, IKT, samt å synliggjøre kostnadsnivået gjennom inntekts- og kostnadsundersøkelsen.

Publisert: 12. oktober 2020. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 14. juli 2026.